

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

БЕОГРАДСКЕ

ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Год. XXI.

СРЕДА 11. ЈУНА 1903

Број 26.

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ АДМИНИСТРАЦИЈИ ЛИСТА
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ УРЕДНИШТВУ

ЦЕНА:

За Србију на годину	6 динара
на пола године	3 .
За стране земље на годину	9 .

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

ГРАЂАНСТВУ ГРАДА БЕОГРАДА

Његово Величанство Краљ Србије **Петар А. Карађорђевић**, праћен депутацијом Народног Представништва и изасланством града Београда, приспеће у Престоницу у среду 11 ов. м. у 10 часова пре подне.

Општина града Београда уверена је, да ће београдско грађанство своју једнодушну радост, што тога дана први пут после 45 година Његово Величанство Краљ Србије Петар I. ступа на земљиште Србије, у Своје место рођења и у Своју Престоницу, обележити и видним знацима: затварањем својих радња 11. и 12. ов. м., украшавањем својих домова, кићењем истих заставама и у вече осветљењем и ношењем 11. ов. м. у вече, у примерном реду, бакљаде, која ће се кренути у 9 часова у вече из Велике Школе улицама: Краљев Трг, Узун Мирковом, Дубровачком, Кнез Михаиловом, Теразијама пред нови Двор, где ће Председник општине у име престоничког грађанства поздравити Његово Величанство, после чега ће се ношење бакљаде продужити улицама: Краљ Милановом, Кнез Милошевом и Министарском до Зеленог Венца где се растура.

Распоред бакљаде је овај:

1. Четири жандарма на коњима; 2. војна музика VII пука; 3. три реда лампiona носи великошколска омладина; 4. певачка друштва; 5. новинари; 6. три реда лампiona носе општ. чиновници; 7. војна музика VIII пука; 8. Председник општине с општ. часништвом; 9. музика општинска; 10. три реда лампiona носе представници свију еснафа и 11. грађани.

Из општине града Београда 10. Јуна 1903 г. Београд.

ДОБРО НАМ ДОШАО

Добро нам дошао Светла Круно, Мили Краљу. Добро нам дошао у загрљај драге нам Отаџбине. Она те, Краљу, чека пуна нада и уздања, пуна лепих очекивања, да је водиш путем среће и напретка. Дуго си био, дуго, скоро пола века, лишен своје Отаџбине. И, ето, данас после тако дугог времена Твоја нога ступа на земљу Краљевине Србије. Србија је много патњи претрпела, много искушења, много тешких дана преживела, а данас радосно упира очи вечном небу и благодари провиђењу, што јој шаље благослов свевишњег, шаље Краља Правога Србина, унука Карађорђевог. Ступањем Краљевства Твога на земљу Србинову, ступиће срећа и нада на сјајну будућност јединства целог Српства. Данас Те поздравља Београд, Твоје место рођења, поздравља Те Србија, Твоја отаџбина, поздравља Те сав српски народ, цело Српство: Добро нам дошао, Краљу, Петре Први.

ВЛАДА

КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

Проглашава и објављује свима и свакоме, да је Народно Представништво, на основу одлуке Народне Скупштине и Сената од 2. јуна 1903. године, решило, и да је она потврдила и потврђује:

УСТАВ

ЗА

КРАЉЕВИНУ СРБИЈУ

ДЕО I

Облик владавине, државна вера и државна област.

Члан 1.

Краљевина је Србија наследна уставна Монархија с Народним Представништвом.

Члан 2.

Грб је Краљевине Србије двоглави бели орао на црвеном штиту с круном краљевском.

Врх обе главе двоглавога белог орла стоји круна краљевска; а испод сваке канџе по један кринов цвет. На прсима му је грб Кнежевине Србије „бео крст на црвеном штиту са по једним огњилом у сваком углу крста.“

Народне су боје: црвена, плава и бела.

Члан 3.

Државна је вера у Србији источно-православна.

Српска је Црква автокефална. Она не зависи ни од које стране Цркве; али одржава јединство у догмама с Источном Васељенском Црквом.

Члан 4.

Државна област Краљевине Србије не може се ни отуђити ни раздвојити.

Она се не може ни смањити ни разменити без пристанка Велике Народне Скупштине. Али у случајима исправке ненасељених граница од мање важности дозвољан је пристанак Обичне Народне Скупштине.

Члан 5.

Краљевина Србија дели се на округе, окрузи на срезове, а срезови на општине.

ДЕО II

Уставна права српских грађана.

Члан 6.

Како се добива и губи српско грађанство, каква права оно даје и како та права престају одређује се овим Уставом и законима.

Члан 7.

Сви су Срби пред законом једнаки.

Члан 8.

Грађанима српским нити се могу давати, нити признати титуле племићства.

Члан 9.

Лична слобода ујемчава се овим Уставом.

Нико не може бити узет на одговор, сем у случајима које је закон предвидео и начином како је закон одредио.

Нико не може бити притворен, нити иначе лишен слободе, без писменог и разложима поткрепљеног решења истражне власти. Ово решење мора се саопштити лицу које се притвара, у самом часу притварања. Само кад је кривац ухваћен на делу може се одмах притворити, али му се опет решење о притвору мора саопштити најдаље за 24 часа од како је притворен.

Против решења о притвору има места жалби првостепеном суду. Ако притворени не изјави ову жалбу за три дана од како му је решење о притвору саопштено, онда најдаље за 24 часа после тога рока мора истражна власт послати предмет суду и без жалбе. Суд мора у року од 24 часа од како је предмет примио издати своје решење, којим решење истражне власти о притвору оснажава или уништава. Ово је судско решење извршно.

Органи власти који би скривили против ових одредаба казниће се за незаконито лишење слободе.

Закони ће одредити у којим ће случајима суд бити дужан да притвореног пусти на слободу без јемства, или на јемство, лично или новчано.

Члан 10.

Никоме не може судити ненадлежан суд.

Члан 11.

Нико не може бити суђен, док не буде надлежно саслушан, или законим начином позван да се брани.

Члан 12.

Казна се може установити само законом и применити једино на дела за која је закон у напред рекао да ће се том казном казнити.

Члан 13.

Смртна се какна укида за чисто политичке кривице.

Изузимају се случајеви извршења или покушаја атентата на личност Владаочеу и на чланове Краљевскога Дома, за које је одређена смртна казна у Кривичном закону.

Изузимају се сем тога и случајеви у којима је уз чисто политичку кривицу учињено још неко кажњиво дело, за које је у Кривичном Законику одређена смртна казна, а такође и случајеви које војни закони казне смртном казном.

Члан 14.

Српски грађанин не може бити прогнан из земље. Он се не може протеривати ни у земљи из једнога места у друго, изузев случаје које је закон изречено предвидео.

Члан 15.

Стан је неповредан.

Власт не може предузети никакво претресање ни истраживање у стану српских грађана, осим у случајима које је закон предвидео и начином како је закон прописао.

Пре претреса дужна је власт предати лицу чији се стан претреса писмено решење истражне власти, на основу којег се предузима претрес. Против овог решења има места жалби првостепеном суду. Али жалба не задржава извршење претреса. Претрес ће се вршити увек у присуству два српска грађанина.

Одмах по свршеном претресу власт је дужна предати лицу чији је стан претресан уверење о исходу претреса и потписани списак ствари одузетих ради даље истраге.

Члан 16.

Својина је неповредна, ма какве природе она била.

Нико не може бити принуђен да своје добро уступи на државне или друге јавне потребе, нити се право приватне својине може ради тога ограничити, осим где закон то допушта и уз накнаду по закону.

Члан 17.

Казна одузимања имања (конфискација) не може се установити.

Али могу се одузети поједине ствари, које су или производ кажњивог дела, или су као оруђе за то послужиле, или су биле намењене да послуже.

Члан 18.

Слобода је савести неограничена. Све признате вере слободне су и стоје под заштитом закона, у колико вршење њихових обреда не вређа јавни ред и морал.

Члан 19.

Забрањује се свака радња управљена против источно-православне вере у Србији (прозелитизам).

Члан 20.

Српски се грађани не могу ослободити својих грађанских и војних дужности позивајући се на прописе своје вере.

Члан 21.

Настава је слободна, у колико њезино вршење не би вређало јавни ред или морал.

Основно је школовање обавезно. Оно је бесплатно у јавним основним школима.

Члан 22.

Сваки Србин има право да у границама закона искаже своју мисао: говором, писмено, штампом или у сликама.

Штампа је слободна.

Не може се установити ни цензура ни каква друга превентивна мера која спречава излазак, продају или растуривање списа и новина.

За издавање новина није потребно предходно одобрење власти.

Од писца, уредника, издаваоца или штампара неће се тражити никакво јемство (кауција).

Новине и друге штампане ствари могу се забранити (узаптити) само ако садрже: увреду Краља и Краљевскога Дома, или увреду страних владалаца и њихових домова или позив грађана да устају на оружје. Али и у тим случајима власт је дужна за 24 часа по извршењу забране спровести дело суду, а овај је дужан такође за 24 часа оснажити или поништити забрану. У противном случају сматра се да је забрана дигнута.

Штампа не може никад бити подвргнута административним опоменама.

Сваке новине морају имати одговорнога уредника који ужива грађанска и политичка права.

Писац је одговоран за спис. Кад је писац непознат, или кад не станује у Србији, или је неспособан за одговорност, одговорни су уредник, или штампар, или растурач.

Члан 23.

Неповредна је тајна писама и телеграфских депеша, осим у случају кривичне истраге и у случају рата.

Закон ће одредити који државни органи одговарају за повреду тајне писама и телеграфских депеша.

Члан 24.

Српски грађани имају права скупљати се мирно и без оружја у зборове, управљајући се при томе по закону.

За држање збора у затвореном простору није потребна пријава власти. За зборове под ведрим небом, који подлеже нарочитим законима и уредбама, мора се предходно власт известити.

Члан 25.

Српски грађани имају право удруживати се у целима које нису противне закону.

Ово право не може се потчинити никаквој превентивној мери.

Члан 26.

Сваки Србин има право обраћати се у своје име земаљским властима молбом коју може подписати један или више њих. А као пелина могу подносити молбе само надлештва и правна лица.

Члан 27.

Сваки Србин има право да се жали против незаконитих поступака власти.

Ако виша власт нађе да је жалба неоснована, дужна је известити жалиоца у своме решењу с разложима са којих му жалбу не уважава.

Члан 28.

Сваки Србин има право да непосредно и без ичијег одобрења тужи суду државне чиновнике и званичнике, као и председнике општина, кметове и општинске званичнике ако су они у својем службеном раду повредили његова права.

За министре, судије и војнике под заставом важе нарочите одредбе.

Члан 29.

Свакоме је српском грађанину слободно да иступи из српскога грађанства, пошто испуни обавезе војне службе и друге дужности које би имао спрам државе или спрам приватних лица.

Члан 30.

Странци који се налазе на српском земљишту уживају заштиту српских закона што се тиче њихове личности и њиховога имања. Али они су дужни подносити терете општинске и државне, у колико се томе не противе међународни уговори.

Члан 31.

Забрањује се издавање чисто политичких криваца.

ДЕО III

Државне власти.

Члан 32.

Све државне власти врше се по одредбама овога Устава.

Устав се не може обуставити ни у целини ни у појединим деловима.

Члан 33.

Законодавну власт врше Краљ и Народно Представништво заједнички.

Члан 34.

Право предлагања закона припада и једноме и другоме чиниоцу законодавне власти.

Члан 35.

За сваки закон потребан је пристанак оба чиниоца законодавне власти.

Члан 36.

Закон нема повратне силе на штету права стечених ранијим законима.

Члан 37.

Обавезно тумачење закона припада само законодавној власти.

Члан 38.

Извршну власт има Краљ. Он је врши преко својих одговорних министара по одредбама овога Устава.

Министре поставља и разрешава Краљ.

Члан 39.

Судску власт врше судови. Њихова решења и пресуде изричу се и извршују у име Краља а на основу закона.

ДЕО IV

Краљ.

Члан 40.

Краљ је поглавар државе. Он има сва права државне власти, и извршује их по одредбама овога Устава.

Краљева је личност неприкосновена. Краљу се не може ништа уодговорност ставити, нити Краљ може бити тужен.

Члан 41.

Краљ и његов дом морају бити источно-православне вере.

Члан 42.

Краљ је заштитник свију признатих вероисповести у Србији.

Члан 43.

Краљ потврђује и проглашује законе. Никакав закон не може важити докле га Краљ не прогласи.

Члан 44.

Наследник престола и остали чланови Краљевскога Дома не могу ступити у брак без дипуштења Краљевог.

Члан 45.

Краљ поставља све државне чиновнике. У његово име и под његовим врховним надзором врше своју власт сва земаљска надлештва.

Члан 46.

Краљ је врховни заповедник све земаљске силе.

Члан 47.

Краљ даје војне чиновне према одредбама закона.

Члан 48.

Краљ даје законом установљене ордене и друга одличија.

Члан 49.

Краљ има право ковања новца према закону.

Члан 50.

Краљ има право амнестије.

Члан 51.

Краљ има право помиловања у кривичним делима. Он може досуђену казну кривцу преобратити у казну другог блажег рода, или му је смањити, или сасвим опростити.

Прекидање истраге и суђења у току (аболиције) код неполитичких кривица не може бити.

Члан 52.

Краљ заступа земљу у свима односима са страним државама. Он оглашује рат, закључује уговоре мира, савеза и друге, и саопштава их Народној Скупштини, у колико и кад интереси и сигурност земље то допуштају.

Али трговачки уговори и уговори за извршење којих се иште какво плаћање из државне касе, или измена земаљских закона, или којима се ограничавају јавна или приватна права српских грађана, вредеће тек пошто их одобри Народна Скупштина.

Члан 53.

Краљ стално станује у земљи.

Кад би Краљ, по потреби, отишао за неко време из земље, заступа га по праву у вршењу уставне Краљевске власти Наследник Престола, ако је пунолетан. Ако Наследник престола није понулетан, или

ако је спречен да заступа Краља, вршиће уставну власт Краљевску Министарски Савет по упутствима која му Краљ даје у границама Устава.

Члан 54.

Краљ позива Народну Скупштину у редован или ванредан сазив.

Он отвара и закључује седнице Народне Скупштине лично, Престолом Беседом, или преко Министарског Савета, посланицом или указом. И Престолу Беседу, и посланицу, и указ премапотписују сви министри.

Он има право да одлаже седнице Народне Скупштине, али то одлагање не може бити дуже од два месеца, нити се може поновити у истом сазиву без пристанка Народне Скупштине.

Он има право да распусти Народну Скупштину, али акт распуста мора садржавати наредбу за нове изборе у најдаљем року од два месеца и наредбу за сазив Народне Скупштине најдаље за три месеца од дана распуста. Указ о распусту Скупштине премапотписују сви министри.

Члан 55.

Краљ не може бити у исто време поглавар друге које државе без пристанка Велике Народне Скупштине.

Члан 56.

Ни један акт Краљев, који се односи на државне послове, нема снаге нити се сме извршити, ако га није премапотписао надлежни министар, који је самим тим за њ одговоран.

Члан 57.

У Србији влада Краљ Петар I, из династије Карађорђево.

Краља наслеђује његово мушко потомство из законитог брака по реду прворођења. Ако Краљ не остави мушког потомства, наследство Престола прелази на побочну линију у мушком потомству по истом реду прворођења.

(Наставиће се)

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

Председавао председник општине г. Никола И. Стаменковић. Од одборника били: г. г. Д. Ђ. Миловановић, Св. Јанковић, А. Н. Кремановић, Јован Смедеревач, Др. Јован Данић, Живојин М. Перић, Љуба Дољановић, Рткола И. Димитријевић, Богоје Јовановић, Мих. М. Борђевић, Милош Валожић, Д. Тадић, М. Штрбог, Р. Драговић, Петар Новаковић, Лазар М. Матић, Ј. Константиновић, Тодор Ј. Мијаиловић, Јован Максимовић, Дамњан Стојковић, Урош Благојевић, Коста Др. Ризнаћ, Тома Цинцар-Јанковић, М. Клидис, Др. М. Лeko, М. О. Петровић, Борђе Н. Петровић, Б. С. Живковић, М. А. Павловић, Милан Димић, М. Капетановић, Др. Јован Ђурић, А. Ј. Аксентијевић, Милош Милenkовић, К. Н. Лазаревић, Дим. Наумовић, А. Штор и Др. Милан Радовановић.

Деловођ Мих. М. Марјановић

I

Председник општине отворио је седницу и замолио одбор да се у истој као у ванредној не чита записник прошлог састанка већ да се то остави за идућу редовну седницу, што је одбор усвојио. За овим је председник општине продужио рад седнице овим речима:

Господо Одборници,

Вама је познат судбоносан догађај, који је јуче извршен у нашој престоници.

Тим је догађајем наша држава остала и без владаоца и без владе. Благодарени присебности и пожртвовању наших виђених суграђана, одмах је образована влада, која је у исто доба предузела у своје руке сву управу државну.

Наступили су дакле веома озбиљни дани за нашу престоницу и домовину.

У тако озбиљном добу дужност је наша као представника престонице, а дужност је и сваког грађанина на по се старати се, да се у најстрожијем смислу одржава ред у Престоници; јер и најмања непажња или какав нерасудан корак, може у овако тешком времену изазвати недогледне зле последице како по Престоницу, тако и по наш државни опстанак.

С тога сам Вас, Господо, позвао да се договоримо и да упутимо проглас грађанству којим ћемо га умолити да строго пази на одржање реда, да избегава сваке манифестације и да усрдно потпомаже људе који су прихватили управу земље у овом тешком и судбоносном времену.

По саслушању тога и по прочитању нацрта прогласа који је општ. суд саставио, одбор је усвојио једногласно овај предлог председника општине и изабрао ужи одбор у који су ушли председник општине и одборници г. г. Живојин М. Перић, Др. Јован Данић и Урош Благојевић, да овај нацрт прогласа редигује.

За овим је председник општине прекинуо седницу неколико минута, док ужи одбор за то време редигује проглас.

Пошто је ужи одбор редиговао проглас председник је понова продужио седницу и пошто је прочитан редиговани проглас, — одбор је једногласно решио:

Да се грађанима београдским изда проглас следеће садржине:

Познато је београдским грађанима, да су ноћу између 28. и 29. ов. месеца погинули Краљ Александар и Краљица Драга.

У овом озбиљном и судбоносном тренутку пријатељи Србије и Српства споразумели су се и образовали владу с уверењем, да ће се Народ искупити око ње и помоћи јој да свуда у земљи одржи ред и безбедност.

Београдски грађани, заступљени из свију редова занимања, треба једнодушно у овој прилици да покажу да су вазда били и да остају браниоци реда и будни чувари безбедности, пријатељи државне независности и националне идеје српске.

У оваком времену дужност је и сваког грађана на по се, старати се, да се у најстрожем смислу одржава и одржи ред у престоници; јер и најмања непажња или какав нерасудан корак, може у овако тешком тренутку изазвати зле последице како по престоницу, тако и по наш државни опстанак и српски национални задатак.

Одбор београдске општине као законити представник београдског грађанства овим само изјављује наду, да ће београдски грађани и овом приликом својим држањем послужити за пример грађанима осталих општина своје домовине у одржавању реда и старању за безбедност својих суграђана.

У то име Одбор београдске општине моли београдске грађане, да мирно продуже своје послове, да избегавају скупљање у гомиле и манифестације, те да на тај начин осведоче колико су вољни да се у земљи нарочито у овом мо-

менту одржи примеран ред и безбедност који већ постоје, и да усрдно подпомогну људе који су прихватили управу земље у овим тешким и судбоносним данима.

Да овај проглас потпишу председник општине и сви присутни одборници, па да се одштампа и по вароши разда.

II

Председник општине, с обзиром на то што су војници београдског гарнизона, поводом догађаја који је извршен ноћу између 28 и 29 овог месеца изложени тежој служби и штрапацама око одржавања реда у Престоници — предлаже одбору, да се војницима од стране општине изда напојница и предовољство.

По саслушању тога, — одбор је једногласно решио:

Да се усвоји овај предлог председника општине. Овлашћује се општински суд, да на ову целу изда из општинске касе потребну суму колику за сходно нађе и на начин како за сходно нађе.

О Б З Н А Н А

На основу наређења Управе града Београда од 9. ов. м. Бр. 18712, суд београдске општине објављује београдском грађанству, да ће се онај дан, када Његово Величанство Краљ Србије Петар I дође у Србију и други дан за тим даном, сматрати као државна светковина.

Његово Величанство приспеће у Београд 11. овог месеца пре подне.

Од суда београдске општине 10 јуна 1903 године АБр. 5297, Београд.

О Б Ј А В А

Наредбом Управе града Београда Л М 1096 од 22 априла 1903 год. отпочеће каламљење грађанства у граду Београду 8 јуна, а завршиће се 24 августа т. г.

Суд београдске општине позива грађанство, да сваке недеље од 3 до 6 часова по подне, доноси своју децу која нису никако каламљена, у зграду „Црвеног Крста“ или у локал кварта вичарског (где је коме ближе) ради каламљења деце. Тако исто позивају се и сви одрасли грађани који нису за седам и више година никако каламљени, да у одређено време дођу ради каламљења. По свршеном каламљењу, сваки онај ко се не одазове овом позиву биће строго кажњен.

Од суда општине града Београда Л М 568, 24 априла 1903. год.

О Б Ј А В А

Општина београдска издаје под закуп општинско земљиште више „булбулдера“ до миријевског шанца, пређе својина поч. Свет. Милојевића, бив. начел. министарства финансија.

Земљиште се издаје за попасу и кошење траве; а површина му је 11 хектара и 8.63 ара.

Понуде писмене и усмене прима економно одељење општине сваког дана за време канцеларијских часова.

Од суда општине београдске 28 маја 1903 године, АБр. 4678, Београд.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА